Danmarks omdømme i udlandet er af afgørende betydning for vor internationale handlefrihed og dermed for vore muligheder for at varetage danske interesser. Derfor står Venstre for en stabil og ansvarlig linie i dansk udenrigspolitik. Det gælder på det sikkerhedspolitiske og det markedspolitiske område, såvel som i forholdet til den tredje verden.

Venstre ved, at overtagelse af regeringsmagten forpligter.

Det giver mulighed for at øve indflydelse. Men især når det drejer sig om udenrigspolitik, betyder det også begrænsninger i forhold til de mere langsigtede ønsker, Venstre har på dette område. Dette hænger sammen med, at selv om vi fik en ny regering for et år siden, forblev folketingets sammensætning uændret.

Som et lille land kan vi ikke leve isoleret. Historisk har vi ikke hverken politisk eller økonomisk haft fordel ved at være os selv nok. Dette gælder endnu mere i Verden, som den ser ud i dag. Kun ved aktiv deltagelse i internationalt samarbejde kan vor eksistens som nation sikres og styrkes.

Andre har i det sidste år slået skår i den enighed om hovedlinierne i dansk udenrigspolitik, der traditionelt har eksisteret siden den 2. verdenskrig. Det truer kontinuiteten og ansvarligheden i dansk udenrigspolitik.

Internationalt samarbejde mellem ligesindede nationer indebærer ikke kun fordele, men selvfølgelig også forpligtelser, som loyalitet og overholdelse af indgåede traktater og aftaler. Lever vi ikke op til det, mister vi anseelse og troværdighed, og dermed indflydelse.

Dette betyder ikke, at Danmark skal undlade at give sin mening til kende og varetage sine interesser. Men kortsigtede gevinster og demonstrative initiativer kan på længere sigt vise sig at koste indflydelse og anseelse.

Dette kan vi forhindre ved en sammenhængende udenrigspolitik. Det vil sige en udenrigspolitik, hvor de enkelte elementer af udenrigspolitikken ikke strider mod hinanden, samt en udenrigspolitik, der sikrer kontinuiteten i hovedlinierne af den politik, som siden 2. verdenskrig har samlet bred politisk opbakning i folketinget.

På det sikkerhedspolitiske område ønsker vi et frit Danmark, der lever i fred med sine omgivelser. Det forudsætter en aktiv dansk medvirken.

Vi må vælge side

Man fremmer ikke freden ved at være sig selv nok. Man risikerer blot at miste frihed. Derfor har Danmark valgt side. Det gjorde vi for 34 år siden, da vi var med til at

grundlægge NATO. Dengang sagde vi klart ja til bevarelsen af en fri og åben samfundsmodel med respekt for det enkelte menneske. Der findes i dag intet sikkerhedspolitisk alternativ til NATO-medlemskab, hvis vi ønsker at fastholde vore frie samfund.

Venstre går helhjertet ind for Danmarks medlemskab af NATO, fordi

- NATO som forsvarsalliance har sikret fred i Europa siden 1945, den længste periode i nyere tid med fred i vor verdensdel,
- solidariteten mellem de allierede sikrer Danmark hjælp i tilfælde af trussel eller angreb,
- NATO giver den sikkerhed, som er grundlaget for afspænding og nedrustning.

Desværre er behovet for NATO usvækket, fordi

- det sikkerhedspolitiske klima mellem Øst og Vest i de senere år er blevet stadig værre,
- det er Sovjetunionen, der har ført an i denne udvikling, bl.a. ved sin massive oprustning, invasionen i Afghanistan og undertrykkelsen i Polen,
- Sovjetunionen i ly af nedrustningsbestræbelserne har gennemført den største oprustning i sin historie, både når det drejer sig om atomvåben og konventionelle våben,
- Sovjetunionen siden midten af 70'erne har opstillet et nyt farligt våben - de såkaldte SS 20'ere - der fra mål dybt inde i Sovjetunionen kan nå hele Vesteuropa.

NATO har ingen "mellemdistancevåben", der svarer til de sovjetiske SS 20'ere. For at fjerne den nye sovjetiske trussel traf NATO-landene i december 1979 den såkaldte "dobbeltbeslutning".

Den havde tilslutning fra alle NATO-lande, også fra Danmark ved den daværende socialdemokratiske regering.

Dobbeltbeslutningen indebærer, at NATO fra slutningen af 1983 vil begynde at opstille sine egne mellemdistancevåben i Europa (d.v.s. Pershing II og krydsermissiler), medmindre der inden da er opnået et forhandlingsresultat med Sovjetunionen om begrænsninger i denne del af våbenkapløbet, som gør opstillingen overflødig.

Der forhandles stadig herom i Genéve. Det er vigtigt, at disse forhandlinger fører til et resultat. Danmark har derfor hele tiden virket for, at der udvises den størst mulige fleksibilitet. Men det er samtidig vigtigt at fastholde den vestlige forhandlingsposition,

der er blevet til under meget grundige drøftelser i NATO.

Fordelene ved dobbeltbeslutningen er, at

- den rummer et forhandlingstilbud, så det er op til Sovjetunionen, om der skal oprustes videre,
- den ikke i sig selv er udtryk for oprustning, men tværtimod en udmøntning af NATOs mangeårige doktrin om forsvar OG afspænding.

Venstre ønsker ikke, at Vesten ensidigt skal "fastfryse" forberedelsen til opstillingen. Det vil i realiteten indebære en opgivelse uden nogen form for sovjetisk modydelse. Vi må huske, at Sovjetunionen ikke gik til forhandlingsbordet i Genéve, før NATO havde truffet dobbeltbeslutningen.

Den politiske strid står i dag mest iøjnefaldende mellem dem, der sætter fred som det overordnede mål uden hensyn til prisen - og dem, der samtidig ønsker frihed.

Det er kaldt en kamp om hjernerne og hjerterne i den danske befolkning.

Firkløverreger ingen har i sin udenrigspolitik søgt en alliance af hjerner og hjerter. Vi ønsker afspænding og nedrustning

- men vi vil ikke lade vor sikkerhed true af blåøjet idealisme. Derfor er det vigtigt, at en borgerlig-liberal regering fører Danmark gennem dette skæbneår for NATO-alliancen. Regeringen kan ikke tage ansvaret for, at vi bliver en slags 2. klasses medlem. Vi må ikke lade os skræmme til at opgive viljen til at forsvare NATO-medlemskabet og de forpligtelser, der følger med det.

Det er derfor glædeligt, at den folkelige opbakning bag vort NATO-medlemskab aldrig har været så stærkt som nu.

Vi er ikke længere neutrale

Historien har lært os, at i de perioder, hvor Danmark har ført en neutralitetspolitik, har det ført til politiske og økonomiske katastrofer.

Det burde derfor være indlysende, at når Danmark har valgt side, er vi også solidariske med vore allierede - både når det drejer sig om at bidrage til det fælles forsvar, og når det drejer sig om at give politisk støtte til den politik, man enes om at føre.

Vi befinder os ikke mellem Øst og Vest. Danmark tilhører Vesten!

Vi må derfor vise tillid til vor største allierede, USA

Vi må ikke ustandselig nære mistro til dets hensigter og midler. For uden USA kunne Danmarks og Europas sikkerhed ikke garanteres. Uden USAs forpligtelser over for

Europa ville den sovjetiske trussel utvivlsomt være langt stærkere. Europa står på sit kontinent med Sovjetunionen, der ikke viger tilbage for at benytte sig af sin militære magt både inden for sin egen blok og uden for.

Den spænding, der kan opstå mellem rent nationale ønsker og nødvendigheden af kollektive arrangementer som NATO, bør ikke føre til, at vi vender ryggen mod vor største allierede.

Ingen kan tage sine venner for givet

Derfor har Venstre i regering i det sidste år arbejdet bevidst for at styrke forholdet til USA inden for NATO, i EF og i det politiske samarbejde mellem EF-landene, ved tæt kontakt og intens besøgsudveksling. Ikke mindst i vor formandskabsperiode bidrog det danske formandskab til en løsning af flere konkrete og alvorlige problemer, der var opstået mellem Europa og USA.

Den bredere idé bag det europæiske samarbejde bør ikke skubbes i baggrunden

Den europæiske tanke og det europæiske samarbejde undermineres af en debat, der udelukkende sigter på at opgøre økonomiske fordele og omkostninger. Det gør det vanskeligere at fastholde det bredere og mere generelle engagement i de europæiske enhedsbestræbelser. Den medvirker til, at vi mister indflydelse i det europæiske samarbejde.

Vi vil alle blive tabere, hvis vi henfalder til en national enegangsmentalitet.

Alternativet til Danmark som respekteret og loyal partner i EF er ikke en anden form for europæisk samarbejde, men et ensomt Danmark, der hverken økonomisk eller udenrigspolitisk er i stand til at varetage sine interesser over for omverdenen.

De grundlæggende principper for EF-samarbejdet er en fordel for os, fordi

- EFs klare beslutningsregler letter vore muligheder for at forsvare vore vitale interesser,
- vi har mulighed for at påvirke udviklingen i den retning, som vi ønsker,
- bilaterale forhandlinger med de store lande ville sætte os i en svag stilling,
- vi kan konkurrere på lige fod med de andre medlemslandes markeder som følge af forbudet mod diskrimination.

Erfaringen fra de forløbne ti år har også vist EF-medlemskabets betydning for den danske økonomi på grund af

- valutagevinster på landbrugsområdet kan opgøres til ca.

10 mia. kr. pr. år,

- den toldfrie adgang for industrivarer, drøftelser om ikke- toldmæssige handelshindringer m.v. og begrænsning af statsstøtte,
- samarbejdet om valutakurser.

Nu, hvor vi helt uvant rammes af vanskeligheder og udfordringer på flere fronter, består vor eneste chance i at mobilisere den europæiske begejstring på ny. Fællesskabet har i de sidste år stået i stampe. Der er ikke blevet opnået de fremskridt, som vi alle kunne ønske. Tværtimod har resultaterne været få og begrænsede.

Der er mange grunde hertil. En af dem er det økonomiske og sociale tilbageslag. En anden, at medlemslandene og dermed Rådet ikke har været i besiddelse af den fornødne politiske handlekraft og vilje.

Tidspunktet er inde til at tilføre Fællesskabet en ny impuls. Den må gå ud på at bringe den indholdsmæssige del af samarbejdet videre.

Der må være tale om en indsats koncentreret om tre områder:

- For det første en fastholdelse af de opnåede resultater.

Det betyder, at den fælles landbrugspolitik, finansieringssystemet baseret på systemet vedrørende egne indtægter samt toldunionen må fastholdes og respekteres. Vi kan ikke komme videre, hvis vi starter med helt eller delvis at underminere grundlaget for de aktiviteter, der nu i mere end 25 år har tjent Fællesskabet godt.

- For det andet en forøgelse af finansieringsrammen for dermed at muliggøre dels fastholdelse af de nuværende aktiviteter, dels en udbygning af Fællesskabet med nye fælles politikker. En sådan udvidelse af finansieringsrammen er også nødvendig af hensyn til udvidelsen.
- For det tredje en gennemgang af de fælles politikker, som sigter mod en udbygning. Der kan nævnes industri, teknologi, forskning og energi. En sådan udbygning af de fælles politikker vil fjerne den skævhed i samarbejdet, som kritiseres af mange medlemslande, og dermed afhjælpe det budgetproblem, som flere medlemslande igennem længere tid har fremført.

Firkløverreger ingen vil i den kommende tid aktivt og med konkrete forslag medvirke til positive resultater. Disse resultater må bidrage til at føre det europæiske samarbejde videre og fremme integrationsprocessen, samtidig med at de løser de aktuelle budget- og finansieringsmæssige problemer. Vi er derimod ikke indstillet på

at medvirke til fremgangsmåder, som søger at løse de aktuelle budgetmæssige problemer ved at underminere Fællesskabets grundlæggende principper og dermed bremse eller eventuelt slå den europæiske integrationsproces i stykker.
Dette gælder også på fiskeriområdet, hvor regeringen vil forsvare det indhold og de forudsætninger, der lå til grund for EF-fiskeriforliget i januar 1983.
Europa vil kun kunne holde stand, hvis vi kan optræde som en enhed
Kun i fællesskab kan vi gøre vor stemme gældende. Dette gælder på det økonomiske område, men i lige så høj grad på det politiske.
Det er glædeligt, at det europæiske politiske samarbejde (EPS) mellem EF-landene er blevet forstærket og udbygget i de senere år, ved at De Ti indtager fælles holdninger på stadig flere udenrigspolitiske områder. Det er også blevet mere samordnet med det traktatmæssige samarbejde. Det er kun naturligt, idet tilslutning til EF-traktaterne er en forudsætning for deltagelse i det politiske samarbejde.
Det politiske samarbejde har givet os en indflydelse langt større end den, Danmark ville have, hvis vi var isoleret eller udelukkende henvist til samarbejde med små stater.
Det er værdifuldt, at en europæiske stemme høres stadig tydeligere i den internationale debat, ikke mindst i lyset af den polariserede debat mellem de to supermagter, som vi er vidne til i disse år.
Hvis vi forsøger at begrænse samarbejdet, vil visse af EF- landene finde sammen om et udvidet samarbejde. Dette vil skabe første og anden klasses medlemmer.
Mere konkret har samarbejdet virket for

- et forbedret forhold mellem Øst og Vest, især i forbindelse med konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa (CSCE),
- mindskelse af konflikten i Mellemøsten,
- udbygget samarbejde med den tredje verden, bl.a. i FN,
- udvidet samarbejde med andre vestlige lande.

Samarbejdet mellem EF-landene har ikke forhindret en udbygning af det nordiske samarbejde, som Venstre fortsat lægger vægt på.
Omverdenen betragter i stigende grad EF-landene som en økonomisk og politisk enhed, undertiden mere end vi selv gør.
Vi må leve op til disse forventninger og aktivt påvirke den internationale udvikling og ikke kun reagere på hændelserne ude i verden.

Uligheden mellem rige og fattige lande er en af vor tids største udfordringer, som bl.a. rummer en trusel mod freden. De rige lande bærer et stort moralsk ansvar, for at denne situation ændres. Den sociale ansvarlighed standser ikke ved landegrænserne.

Udviklingslandenes økonomiske situation er betydeligt værre end industrilandenes. Det kommer bl.a. til udtryk i forbindelse med udviklingslandenes gældsproblem. Dette aktuelle problem må imidlertid ikke føre til, at det fundamentale problem om udviklingslandenes placering i det internationale økonomiske samarbejde skubbes i baggrunden.

Der har i de sidste år været en tendens til, at industrilandene som følge af deres egne økonomiske problemer har skubbet udviklingslandenes langt mere alvorlige økonomiske vanskeligheder i baggrunden. Det er en holdning, som er farlig, ikke alene for det internationale økonomiske samarbejde, men også i bredere perspektiv. Vi har en stor egeninteresse i at fremme den økonomiske vækst på vore fremtidige markeder. En fortsat og forstærket vækst i u-landene vil mærkbart bidrage til at styrke verdensøkonomien som helhed.

Venstre må derfor arbejde for, at vi undgår at nedsætte bistanden til udviklingslandene.

En fortsat markant dansk udviklingsindsats forudsætter, at den folkelige opbakning om dansk udviklingsbistand fastholdes og helst udbygges.

Denne opbakning er nødvendig, især i en tid, hvor udviklingsbistand er en af de meget få aktiviteter, der ikke beskæres i forbindelse med bestræbelserne på at skabe en hårdt tiltrængt forbedring af balancen i dansk økonomi.

Venstre tillægger det i denne forbindelse og for at styrke opbakningen om bistanden væsentlig betydning, at der gives dansk erhvervsliv mulighed for at gøre sig gældende i flere udviklingslande end hidtil - uden at svække det overordnede formål for dansk udviklingsbistand: En varig forbedring af de økonomiske og sociale vilkår for verdens fattigste befolkningsgrupper.

U-landsbistand ydes for at gavne de fattigste lande, ikke for at skabe arbejdspladser - men de to ting udelukker ikke nødvendigvis hinanden.

Firkløverregeringen har på det udenrigspolitiske område haft vanskelige indrepolitiske vilkår.

Til trods herfor er det lykkedes at fastholde hovedlinierne i dansk udenrigspolitik, og

på visse områder har vi endda taget eller sigter vi mod at tage konkrete, realistiske initiativer med henblik på

- at forbedre forholdet til USA,
- at fastholde de danske fordele ved EF samtidig med villighed til at udbygge samarbejdet og fremme den europæiske idé,
- større vægt på det udenrigspolitiske samarbejde mellem EF- landene,
- at fastholde en folkelig opbakning omkring vor u-landsbistand, bl.a. ved at dansk erhvervsliv deltager aktivt i udviklingsarbejdet, under samtidig overholdelse af hovedsigtet med dansk udviklingsbistand.

I en tid, hvor spændingen i verden er større, end den har været det i mange år, er der mere end nogensinde behov for enighed om dansk udenrigspolitik.
Regeringspartierne har i mange år som opposition støttet den parlamentariske enighed om udenrigspolitikken, selv om vi undertiden ikke var enige i et og alt.
Videreførelsen heraf kan kun lykkes, hvis der på ny skabes en sammenhængende linie i og ro omkring udenrigspolitikken. Kun herved kan Danmarks prestige og indflydelse øges.
Vore allierede og venner forstår den vanskelige situation, regeringen står i.
Men der er naturligvis en grænse for forståelsen og velviljen.
Kun hvis vi får de nødvendige redskaber: den brede opbakning, kan vi varetage Danmarks udenrigspolitik på en made, som gavner vort land.